

KARD ÉS LANT

A TÖRTÉNELMI VITÉZI
REND
PEST TÖRZSSZÉKE

KULTURÁLIS ÉS IRODALMI
HÍRLEVELE

MOTTÓ:

*Hiszek egy Istenben,
hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni
örök igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.*

*Ez a hit a fegyver,
hatalom és élet,
Ezzel porba zúzod
minden ellenséged,
Ezzel megválthatod
minden szenvedésed.*

*Annak nincs többé
rém, mitől
megijedjen,
Annak vas a szíve
minden vésszel
szemben,
Minden pokol ellen,
mert véle az Isten!*

Szerkeszti: vitéz Vankó József vitézi hadnagy

Felelős: vitéz Balog Barna törzskapitány

2021. február

Nicholas Roosevelt véleménye vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó Úrról

(Nicholas Roosevelt, 1930-1939-ig az Egyesült Államok nagykövete volt Magyarországon.)

„...Úgy nézett ki, mint egy valódi tengeri medve, napbarnított arcú, izmos, energikus, erőteljes, közepes termetű. Könnyen összetéveszthető lett volna egy nyugalomba vonult angol admirálissal. Becsületessége és bátorsága éppen úgy erénye volt, mint lélekből fakadó kötelességtudata. Ellentétben minden más »nagy ember«-rel, különösképpen nem volt sem hiú, sem törtető, sem önző. Nem kereste azokat a magas hivatalokat, melyeket rákényszerítettek, inkább elfogadta azokat, abban a reményben, hogy így rajongásig szeretett hazáját szolgálhatja.

Szigorú volt, amikor kellett, de az alaptermészete kedves, szívélyes.

Büszke volt katonai rangjára, kormányzói hivatalára, szertartásosan ragaszkodott a hivatalos etikethez, mégis megmaradt az egyszerű életvitel mellett, udvariasan és előzékenyen viselkedett másokkal szemben.

Amikor Horthy Miklós, mint szárnysegéd Ferenc József szolgálatába került, a császár már szinte legendás személy volt: császár és király több mint hatvan évig - autokrata, aki udvartartását és családját a legszigorúbb formalitásokkal uralta, aki hihetetlen munkabírású bürokrata volt, de mind ezek mellett valódi gentleman. Az admirális többször említette nekem, hogy milyen csodálattal, tisztelettel és ragaszkodással tekintett fel az »öregúrra«. Ez nem egy serdülő ifjonc »hősimádata« volt, hanem egy már negyvenéves érett férfi megfontolt értékelése a gazdájáról, aki még nyolcvanéves korában is életerős és tevékeny. Ferenc József befolyásának és ugyanakkor Horthy Miklós szerénységének elismerése, hogy az admirális, mint Magyarország kormányzója, ha valami súlyos állami problémával kellett szembenéznie, mindig azt kérdezte önmagától, hogy az öreg császár, hasonló helyzetben hogy cselekedett volna.

Az 1918-as békekötés után ennek a könyvnek az írója több mint két évtizeden át a józan észnek a rendnek, és stabilitásnak volt a szimbóluma az ingatag, rendszertelen és beteg Európában. Mint az ellenforradalmi mozgalom feje Magyarországon, amely, még mielőtt kormányzóvá választották volna 1920-ban, felszabadította az országot a kommunista uralom alól, és ezzel a baloldal gyűlöletét keltette fel maga ellen Magyarországon belül és kívül.

Mint kormányzó, politikájának irányvonala volt, hogy megpróbálja a trianoni békekötésben megcsonkított Magyarországnak a Habsburg Birodalom összeomlása előtti határait visszaállítani. Ez a célkitűzés akármennyire is tetszett a magyaroknak, ellenérzéseket váltott ki a nem magyar szomszédok nacionalista köreiből, és így kudarcra volt ítélve. A békét követő években a Habsburg-dinasztia hívei, többen a főnemesi nagybirtokos családok tagjai közül azt hitték, hogy a régi rendszer fenntartója »veszélyesen« liberális és azzal gyanúsították, hogy a katolikus Habsburg-dinasztiát egy református Horthy-dinasztia követi. A királypártiak nem tudták Horthynak megbocsátani, hogy a trónját veszített Károly király visszatérését a magyar trónra kétszer is megakadályozta. Ha ezek a visszatérési kísérletek sikerültek volna, biztosan kiprovokálták volna, hogy a szomszédos államok megtámadják és megszállják Magyarországot. Azok a szavak, melyeket Shakespeare ad Brutus szájába Caesar temetésekor, szinte önként kínálkoznak felidézésre: » Horthy, nem Károlyt szerette kevésbé, csak Magyarországot jobban szerette.« Amikor húsz évvel később úgy tűnt, hogy Horthy Hitlerhez szegődött, ez azért volt, mert olyan erővel találta magát szembe, melyet sem ellenállással, sem behódolással nem lehetett megfékezni. Amit kívülálló nem tudott megérteni, az az, hogy Hitler gyűlölete Horthy függetlensége és félelemnélkülisége iránt volt egyike az okoknak, amiért a Führer megszállta Magyarországot, és a kormányzót rabságba vetette.

Utoljára akkor láttam ezt a megrendíthetetlen öreg admirálist, amikor 1933-ban elbúcsúztam tőle, mielőtt visszatértem az Egyesült Államokba. Szenvedélyesen és nagyon őszintén fejezte ki azt a meggyőződését, hogy Oroszország a legnagyobb fenyegetés nemcsak Magyarországnak, de az egész nyugati világ számára. Ez a téma valóságos rögeszméje volt, olyannyira, hogy a budapesti diplomáciai testület nem vette figyelembe... fóbíának tartották. Az események igazolták, hogy félelme jogos volt. Igaz, a náci indították el

Magyarországot a lerombolás útján, de az oroszok voltak azok, akik a magyar nemzet lelkét összeúzták, és a gazdasági életet a feudalizmus előtti idők nyomorúságába süllyesztették. A kormányzó előrelátása ez esetben teljességgel helyes volt, de képtelen volt meggyőzni az angol és amerikai vezetőket, hogy a kommunista Oroszország még kapzsibb és mohóbb, mint a cári Oroszország volt, és ostobaság azt hinni, hogy ha a sztálini Oroszországot baráti szövetségesként kezelik, az hasonló módon fogja azt viszonzni.

Ha bárki Horthy admirális bírálói közül továbbra is megkérdőjelezi tisztánlátását és józan gondolkodását, olvassa el ezt a könyvet. Egyszerűen és szerényen írva, érdekes feljegyzése egy lovagias ember élettörténetének, aki reményvesztetten, de hőiesen küzdött azért, hogy hazájának megmentse, amennyit csak tud, és mindezt Kelet-Európa féltékenysége, nagyravágyása és gyűlölete közepette, amit az első világháború lobbantott lángra. Ő inkább konzerváló volt, mintsem konzervatív, inkább hagyományőrző, mint fasiszta, inkább praktikus gondolkodású, mintsem idealista. Ha tehette volna, visszaállítja a régi rendszert. Ehelyett a vasfüggönnyet látta bezáródni szeretett hazája körül.

Visszavonult Portugáliába, ahol most, 88 éves korában él, egy örökkéletűnt világ emlékeivel.

Félelmet nem ismerő, meg nem vesztegethető, rendíthetetlen emberi tekintélye, csakúgy, mint George Washingtoné, inkább jellemzilárdságból, mintsem briliáns érteleméből fakadt. Ellenkezhettek vele, de még ellenségei is tisztelték.

Vitathatják ítélőképességét, de becsületességét és tisztességét senki sem vonta kétségbe.”

Az idézetet v. Balog Barna tkp. a Kormányzó Úr halálának 64. évfordulója alkalmából közölte.

XX

Kitörés és becsület napja, február 11.

Pfeffer-Wildenbruch tábornok az utolsó pillanatban, 1945 február 11-én, 17.50 perckor jelentette rádióján, az ostromzáron kívül állomásozó alakulatoknak a következőt:

“Élelmiszerünket felhasználtuk, az utolsó töltenyünk csőre töltve. Budapest védői választhatunk a kapituláció, vagy a harc nélküli lemeszárlás közt. Az utolsó harcképes német részekkel, honvédekkel és nyilaskeresztesekkel együtt offenzív módon új harci, és ellátási bázist keresek. Február 11-én a sötétedés beálltával kitörök. Kérek felvételt Szomor-Máriaalom térségében.”

Sokan és sokféle beszédet mondtak már és cikket írtak erről az eseményről, politikai és ideológiai álláspontjuknak megfelelően beállítva a kitörést, minősítve a benne szereplőket. Ha van bennünk becsület és hiteles hazaszeretet, akkor tudjuk, hogy „Budapest Erőd” a mi hazánk fővárosa volt, hogy minden katonai bátorság tiszteletet érdemel, és hogy ezzel az eseménnyel mi nem felszabadultunk, hanem „csöbörből a vödörbe” jutottunk, nemzetünk szenvedése folytatódott, mert két pogány közt egy hazáért, újra. A vitézi ember fejet hajt e napon azok előtt, akik bátrak voltak, akik szerették a hazájukat és nem adták ingyen. Ők itt nem a Führerért harcoltak, hanem önmaguk becsületéért és a hazáért, saját életükért. Teljesítményüket, harcukat nem felejtethjük.

vitéz Vankó József vitézi hadnagy

BUDAPEST VÉDŐINEK EMLÉKERE.
AKIK 108 NAPON ÁT HŐSIESEN
VÉDTEK A NÉMETEK ÁLTAL
ERŐDDÉ NYILVÁNÍTOTT
MAGYAR FŐVÁROST.

A MEGSZÁLLÓ VORÓS HADSEREG
CSAPATAI 1944. XII. 26. -AN MEG-
KEZDTEK BUDAPEST OSTROMÁT
A MAGYAR-NÉMET VÉDŐSEREG
1945. II. 11. -EN MEGKISÉRTELTE A
KITÖRÉST AZ OSTROMGYURUBÓL.
A KITÖRÉSBEN 14000 NÉMET
KATONA, 4500 MAGYAR KATONA
ÉS CIVIL VETT RÉSZT. EBBŐL
MINDÖSSZE 785 FŐ JUTOTT ÁT
A SZÖVJET VONALAKON. KÖZTÜK
11 MAGYAR KATONA, 1 CSENDŐR ÉS
44 POLGÁRI SZEMÉLY. A KITÖRŐK
KÖZÜL 1945. II. 14. -EN ÉRTE EL A
MANY HATÁRÁBAN HÚZÓDÓ
NÉMET ARC VONALAT. KOKOVAY
GYULA TŰZER HADÁPROD A
MAGYAR KIRALYI I. HONVÉD
EGYETEMI ROHAMZASZLOALJBÓL.

A KITÖRÉS 60. ÉVFORDULÓJÁRA
ALLÍTOTTAK MANY POLGÁRAI.
2005

HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK

131. ÉVFOLYAM • BUDAPEST • 2018. 1. SZÁM A HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM FOLYÓIRATA

DÁVID ZSOLT – MIKLÓS TAMÁS

Budapest ostromának vége és a kitörés

1945. február 10-ére a Budapestet védő német–magyar csapatok a Citadellába és a Budai vár területére szorultak vissza. A szovjet csapatoknak sikerült a Gellért-hegy nyugati peremén elért betöréseiket kibővíteni és a Duna irányában északkelet felé áttörni. Elkeseredett harcok folytak a Citadelláért, valamint a Gellért-hegy nyugati és délnyugati előteréért. Ekkorra a Gellért-hegyet és a Várhegyet már csak egy keskeny folyosó kötötte össze. A szovjet csapatok súlypontoszerű támadásainak, különösen a február 10-ére virradó éjjel végrehajtottaknak következtében megszűnt a védelem összefüggő arcvonala. A védők már az előző napokban elveszítették a Déli pályaudvar területét és tüzérségi állásaik egy részét. Számítani lehetett arra, hogy a tüzérségi állások területén folytatott közelharc hamarosan a teljes tüzérség elvesztésével fog járni. A védelem kezén lévő terület drasztikus összeszűkülése csökkentette annak esélyét, hogy az éjjel ledobott utánpótlás a német–magyar csapatok kezébe kerüljön. A nap folyamán végül pontosan ugyanaz történt, amitől a Dél Hadseregcsoporthoz vezetői és a védők tartottak: a szovjetek a nap folyamán áttörtek a Budai vár és a Citadella között, így a védelem tüzérségi állásai is elvesztek. A február 10-éről 11-ére való éjjel felszállt 22 Ju-52 szállítórepülőgép közül pedig csak 15 jutott el a körülfalú város fölé, s mindössze 11,6 tonna ellátmányt tudtak ledobni vakon a védők területe felett. A főváros ostromának ötvenedik napjára a teljesen kiéheztetett védők már felérték élelmiszerkészleteiket, és gondot okozott az ivóvízellátás. A csapatok lőszerkészlete már csak néhány napra voltak elegendő. Ezen előzményeket követően február 11-én Karl Pfeffer-Wildenbruch SS-Obergruppenführer, a Waffen-SS és a rendőrség tábornoka, a IX. SS-hegyihadtest parancsnoka délelőtt haditanácsot hívott össze, amelyen komoly vitát követően végül eldöntötték, hogy a kitörést nehézfegyverzet nélkül, az erdőn keresztül hajtsák végre. A támadásnak 20 órakor kellett megindulnia súlyponton a Széll Kálmán téren keresztül, illetve több kisebb csoportnak a Margit körút mentén kellett támadnia.

Február 11-én 17 óra 50-kor a IX. SS-hegyihadtest parancsnoksága rádió közölte a Balcseregcsoporthoz, hogy a még harcképes erőkkel kitör a bekerítésből, majd ezt követően megsemmisítették a rádióberendezéseket. Ezáltal az akció visszafordíthatatlanná vált. A IX. SS-hegyihadtest utolsó jelentése szerint ekkor mintegy 23 900 német (közülük 9600 sebesült) és 20 000 magyar (közülük 2000 sebesült) katona, valamint 500 nyilaskeresztes volt a bekerítésen belül. A német sebesültek között 2000 fekvőbeteg volt, közülük 1600 súlyos sérült. A még saját kézen levő városrészek lakosságát körülbelül 80-100 000 főre becsülték. A kitörés első hulláma – a terveknek megfelelően – este 20 órakor indult el. A kitörőket 3-4 harckocsi, 3-4 rohamlöveg és 10 lövészpáncélos támogatta. Bocz Géza csoportja a kitörés második hullámában, 22 óra tájt indult el. Miután átjutottak a Széll Kálmán téren és a Fillér

utcán, a villákon keresztül érték el a Törökvérszi utat. Itt csatlakoztak egy nagyobb csoporthoz, mely a Hármashatár-hegy felé haladt. Ennek irányítását később Billnitzer Ernő altábornagy vette át. Február 11-én a reggeli jelentést követően már nem érkeztek be további jelentések a IX. SS-hegyihadtesttől a Dél Hadseregcsoporthoz. A Balck-seregcsoport főparancsnoka, Hermann Balck páncélos tábornok 22 óra 40 perckor tájékoztatta a Dél Hadseregcsoport parancsnokát a IX. SS-hegyihadtest rádiótáviratáról. A Dél Hadseregcsoport vezérkari főnökével, Helmuth von Grolman altábornaggal 22 óra 25 perckor lefolytatott beszélgetésében Balck felvetette, hogy a kitörők megsegítésére Zsámbékon vagy Pilisszentléleken keresztül, támadást kellene indítani a német I. lovashadtest rendelkezésre álló erőivel és a mögötte álló páncélos-kötelékekkel, mely véleménye szerint becsületbeli kötelesség lenne Budapest védőseregével szemben. A vezérkari főnök azonban aggályainak adott hangot egy nyugati irányú kitörés eredményeit illetően. Az éjszaka folyamán a Dél Hadseregcsoport hadműveleti osztályától Merk vezérkari ezredes tájékoztatta Hitlert a IX. SS-hegyihadtest elhatározásáról, aki ugyan ellenvetés nélkül elfogadta azt, azonban úgy határozott, hogy a Südwind-hadművelethez beérkezett új kötelékeket nem vehetik igénybe egy esetleges felmentő támadáshoz, mert azoknak rejtve kell maradniuk. Csupán helyi kíségetések voltak engedélyezhetők. Merk vezérkari ezredes ezt február 12-én éjjel 2 óra 15 perckor közölte Grolman altábornaggal. Hitler ezen elhatározásáról a Balck-seregcsoportot is tájékoztatták. Február 12-ére virradóan – rádiókapcsolat hiányában – a Dél Hadseregcsoport továbbra sem rendelkezett közelebbi jelentésekkel a Budapestről kitört erőkről. Tovább súlyosbította a kialakult helyzetet, hogy a déli órákig a felhőzet és köd hátráltatta a légifelderítést, így nem volt megállapítható a budapesti védősereg mozgása. A Dél Hadseregcsoporttal ellentétben a február 12-én virradóra beálló ködös idő kifejezetten kedvezett a kitörő csoportoknak, mivel azok így viszonylag rejtve tudtak haladni észak-északnyugati irányban. A Billnitzer-csoport – így Bocz Géza és társai – Solymár irányába tartott és 13-14 óra körül érte el a település Buda felé eső részén emelkedő magaslatot. Ekkorra az időjárás is jobbra fordult, ami ettől kezdve a szovjet csapatoknak kedvezett. A szovjet 46. hadsereg jelentése szerint 13 óra 20 perckor egy körülbelül 4000 főből álló gyalogos hadoszlopot fedeztek fel, amely Pesthidegkúttól keletre, a 445-ös magaslat körzetéből haladt északi irányba. A csoportot szovjet repülőgépek támadták meg, ami ezt követően két részre szakadt. Az egyik oszlop Solymár irányában, a másik pedig a településtől délre próbálkozott a továbbjutással. A Billnitzer-csoport Solymártól délre átkelt a Paprikás-patakon és a pesthidegkúti téglagyárnál gyülekezett, ahonnan a hegyek irányában folytatták útjukat. Ekkor már német repülőgépek is megjelentek az égbolton, melyek észlelték a kitörő csoportot, s ezt feléjük is jelezték. A német légifelderítés több északnyugati irányba haladó harccsoportot észlelt, amelynek alapján a Dél Hadseregcsoport vezetésében az a benyomás alakult ki, hogy a fő kitörési irány a pesthidegkúti út–Solymár–Pilisvörösvár–Pilisszántó–Pilisszentkereszt–Pilisszentlélek útvonal lesz. A rendelkezésre álló adatok alapján úgy vélték, hogy az él akkorra már Pilisszentkeresztet is elérhette, így azt feltételezték, hogy a kitörő csapatok a Pilis-hegységen keresztül tesznek kísérletet az orosz vonalak áttörésére. Ilyen előzményeket követően a Balck-seregcsoport úgy döntött, hogy a 711. gyaloghadosztály Bajnánál összevont, rohamlövegekkel és harckocsikkal megerősített ezredcsoportját északkeleti irányban, a Pilis-hegységhez csoportosítja át, hogy a kitörő csoportok közeledése esetén felmentő támadást tudjon indítani. Ugyanakkor a Billnitzer-csoport – és valószínűleg

más kitörő csoportok is – Solymár térségét elhagyva északnyugati irányban haladt tovább, majd Piliscsabától délre nyugati irányba fordult. Február 13-án a fővárosból kitört csapatok helyzete rádiókapcsolat hiányában és az elégtelen légifelderítési adatok következtében továbbra is tisztázatlan volt a Dél Hadseregcsoporthoz vezető útja előtt, amely egyedül abban volt biztos, hogy a főváros védői nek nem sikerült zárt egységekben kitörnie Budapestről és így keresztülharcolnia magát. A kitörők kisebb csoportokra bomlottak, és az egyes csoportok nyugati és északnyugati irányban kísérelték meg az átjutást. A légifelderítés előző napi adataival szemben a kitörés fő útvonalának azonban már nem a Pilis-hegység, hanem a Pilisvörösvártól délnyugatra fekvő erdős terep tűnt nyugati irányban. A reggel folyamán egy kitörő csoport Nagykovácsitól északnyugatra harcba bocsátkozott a szovjet 252. lövészhadosztály részeivel. Az 558-as magaslatot (Kutya-hegy) körülbelül 300 főnyi gyalogság támadta, velük a szovjet 19. lövészhadosztály 315. lövészezrede vette fel a harcot. A szovjet csapatok Nagykovácsinál a 8. és 22. SS-lovashadosztályok kötelékéből, Tök és Zsámbék térségében pedig a német 109. páncélosdandár kötelékéből ejtettek hadifoglyokat. A Balck-seregcsoporthoz 9 óra 30 perckor jelentette a Dél Hadseregcsoporthoz vezető útjának vezetője, hogy az első 30 Budapestről kitörő katona – közöttük három német és egy magyar tiszt – Szomornál elérte a saját vonalakat. A csoport elsősorban a magyar tiszt helyismeretének köszönhetően az átjutást. Ez volt az első alkalom arra, hogy a Dél Hadseregcsoporthoz részletesebben tájékozódhasson a kialakult helyzetről. Az átjutottak beszámolóiból az derült ki, hogy a kitörési parancsot nem a megfelelő időben adták ki, és az nem is ért el minden csapatot. Ugyancsak megerősítették, hogy a kitörésre nem zárt egységekben, hanem egymástól független kisebb csoportokban került sor, a járműveket pedig a kapott parancsnak megfelelően még a kitörés megkezdése előtt megsemmisítették. A kitörő csoport Budakeszin keresztül, majd az erdőn át Perbál és Tinnye között jutott el a saját vonalakig. Az utakat ellenséges barikádok torlaszolták el, az épületromok, gépjárműroncsok és lótetemek miatt pedig részben járhatatlanok voltak. 21 órakor a Balck-seregcsoporthoz főparancsnoka a Dél Hadseregcsoporthoz főparancsnokával folytatott megbeszélés alkalmával összefoglalta az addigi tapasztalatokat. Az átjutott katonák elbeszélései alapján úgy tudta, hogy a kitört csapatoknak Nagykovácsiban kellett gyülekezniük, ezért feltételezése szerint a település körüli erdőkben lesz a kitörő csapatok zöme és reményei szerint legalább 3000 fő fogja elérni a saját vonalakat. A 711. gyaloghadosztály előző nap átcsoportosított megerősített ezredcsoporthoz a hadseregcsoporthoz balszárnyán, a Pilis-hegységtől nyugatra helyezkedett el. Mivel még mindig nem lehetett biztosan tudni, hogy melyik irányból várható a kitörő csapatok zöme, ezért az ezredcsoporthoz továbbra is a gyülekezési helyén hagyták. Február 13-án a szovjet 46. hadsereg erőinek nagy részét átcsoportosította és folytatta a kitörő csapatok elleni harcát. 11 órakor a 252. lövészhadosztály két lövészezrede, az 1505. önjáró tüzérezreddel, az 1255. önálló páncéltörő tüzérezreddel és a 4. gárdagépesítettdandár egy harcokosi századával megindult Solymár irányában. 19 órakor a 252. lövészhadosztály 932. lövészezrede Nagykovácsitól 2 km-re délkeletre és a 420-as magaslattól 1 km-re délkeleti irányban állt. A hadosztály 928. lövészezrede Solymártól délkeletre 0,5 km-re, a 445-ös magaslattól 2 km-re északra, illetve Pilisborosjenőtől délkeletre 1,5 km-re helyezkedett el. A 924. lövészezred az előző nap folyamán elért helyzetében maradt Piliscsabától és Klotildligettől délnyugatra. A 19. lövészhadosztály 315. lövészezrede Telkinél a 262-es magaslaton és az 554-es magaslaton (Kopasz erdő), az 1310. lövészezred egy

lövészászlóaljával az 554-es magaslaton helyezkedett el, másik lövészászlóaljával az 558-as magaslatért harcolt. A 32. lövészezred egy lövészászlóaljával a korábbi körzetében maradt a 289-es magaslatról 1,5 km-re délkeletre, másik lövészászlóaljával harcban állt az 558-as magaslatért. A 11. lovashadosztály a 23. lövészhadtest parancsnoksága alá került, majd Páty és Telki körzetében vonták össze. Ezt követően két lovasezreddel a Telki és Budakeszi közötti erdőket fésülte át, egy lovasezreddel pedig Piliscsaba határát fedezte, illetve a Perbáltól 2 km-re keletre fekvő erdő nyugati szélét. A 2. gárda-gépesítetthadtest erőivel a Telki–Piliscsaba vonalra húzódott előre. Február 14-én a légifelderítések alapján a Dél Hadseregcsoporthoz továbbra is abban reménykedett, hogy még mindig vannak olyan erősebb kitörő csoportok, melyek a saját vonalak felé tartanak. Több helyen kisebb felderítő vállalkozásokkal próbálták kipuhítani a kitörők helyzetét. Reggel 5 órakor Esztergom térségében a 404-es magaslat körzetéből (Vaskapu) a 386-os magaslat (Dobogó) irányában egy szakasznyi német gyalogság sikertelenül kísérelte meg felderíteni a szovjet peremvonalat, majd 9 órakor Szomor térségében egy gyalogsági század aknavetőket támogatásával próbálkozott felderítéssel Anyácsapuszta irányában. 9 óra 15 perckor a Balcseregcsoporthoz vezérkari főnöke, Heinz Gaedcke vezérőrnagy tájékoztatta a Dél Hadseregcsoporthoz vezérkari főnökét, hogy a légifelderítés német csapatokat észlelt a Pilisvörösvártól és Pilisszentivántól délre lévő hegyes terepen, nagyjából ugyanazon a területen, ahol az előző nap során is. A szovjet jelentések részletesen beszámoltak a kisebb kitörő csoportok útvonaláról. A szovjet 49. gárda-lövészadosztály jelentése szerint február 14-én hajnali 1 óra 30 perc és 3 óra között a kitörő csoportok néhány, 150-200 fős csoportja (összesen nem több mint 600 fő) elérte Perbál déli határát. Ennek eredményeként egyes csoportok (300-500 főnél nem többen) átjutottak Perbálon és nyugati irányban, a 327-es magaslat (Nyakas) felé folytatták útjukat. A maradékot a szovjet gyalogság és a lovasság tüze megsemmisítette. Egy másik csoport (maximum 400 fő) kijutott Perbál keleti határába, ahol harcba keveredett a szovjet védelemmel és súlyos veszteséget szenvedett. Ezt követően a kitörő csoport megkerülte a települést, és egy része Perbál északkeleti határa felé tört, ahol harcba bonyolódott a 149. gárda-lövészzezred hátsó részeivel. A csoport másik fele (nagyjából 250-300 fő) a 327-es magaslat (Nyakas) irányába igyekezett tovább. A Perbálon lévő csoport nagy részét megsemmisítették. Egy részük el tudott menekülni, és különálló, apró csoportok (10-15 fős) Tinnye környékén bukkantak fel, valamint a Tinnyétől 1,5 km-re délkeletre lévő forrásnál (Török-forrás). Kirvától (ma: Máriahalom) 1 km-re délkeletre a ligetben nagyjából 100 kitörő gyűlt össze. Ugyanekkor Tök keleti és déli határát körülbelül 600 fős csoport érte el, amely harcba keveredett a 144. gárda-lövészzezred hátul lévő egységeivel és a védelemmel. A csoport egy részének sikerült áttörnie Tök nyugati határába, ahol szétszóródott a szőlőskertek pincéiben, egy másik rész pedig az Anyácsapusztától délre lévő erdő felé tört. 13.00 órakor a Budajenőtől északnyugatra lévő erdőből nagyjából 500 főnyi kitörő tört elő a település déli határa felé. A csoportot a szovjet tüzérség és gyalogság, valamint a páncélosok tüze megsemmisítette, kis részük szétszóródott.⁴³ Amint azt a szovjet jelentések is mutatják, február 14-én beigazolódni látszódott a Dél Hadseregcsoporthoz előző napi feltételezése, miszerint a kitörő csapatok érdemben nem a Pilis-hegységen keresztül vezető hosszabb és megerőltetőbb, ugyanakkor talán több sikerrel kecsegtető utat választják, hanem az ellenség által elzárt, de rövidebb nyugati irányt. Még a délelőtt folyamán egy sikeresen átjutott katonától arról értesült a német I. lovashadtest, hogy a

kitörők egy nagyobb csoportja Perbálon gyülekezik. A magát vis - szaküzdő (Rückkämpfer) azt állította, hogy az ellenség minden erejével a csoport ellen fordult. Ezért a lovashadtest saját elhatározásából úgy döntött, hogy felmentő támadást indít a 3. lovasdandár arcvonalán. A támadáshoz a 96. lövész-zászlóalj is csatlakozott. Este 20 óra 10 perckor a német tüzérség heves tüzérségi rajtaütést hajtott végre a szovjet 144. gárda-lövészezred hadrendjén, valamint a 149. gárda-lövészezred balszárnyán, majd Szomortól délkeletre támadásba ment át a 144. gárda-lövészezred két lövész-zászlóalja ellen. A szovjet aknavető és rakétavető tűz alá vették az észlelt tüzelési pozíciókat, valamint azokat a területeket, ahol az ellenség nagyobb tömörülését figyelték meg. Február 15-én hajnali 3 óra 45 perckor erőteljes tűzrajtaütést követően a 3. lovasdandár és a 96. lövész-zászlóalj hat harckocsi támogatásával ismételtén megtámadta a 144. gárda-lövészezred állásait. A támadás a lövészzezred 4. századát érte. A szűk területen az előerőfölényben lévő német csapatoknak sikerült éket verni a 4. század hadrendjébe. A szovjet védelemnek a tüzérség, valamint három rakétavető segítségével sikerült visszavernie a támadást, melynek során egy harckocsit is kilőttek. Ugyan a vállalkozás eredményeképpen mintegy 50 kitörőnek sikerült az átjutás, a támadó alakulatok súlyos, mintegy 100 fős veszteséget szenvedtek. A 3. lovasdandár támadásáról 9 óra 10 perckor tájékoztatta a Balck-seregcsoporthoz vezető vezérkari főnöke a Dél Hadseregcsoporthoz vezető vezérkari főnökét. Bár az I. lovashadtest értesülései valószínűleg bizonyultak, a vállalkozás kudarcának következtében felmerült a kérdés, hogy mennyiben lehet célszerű egy hasonló helyi támadás az ellenséges arcvonal ellen, illetve az milyen eredménnyel járna. Ezzel párhuzamosan a német felderítés éjjel először észlelt saját kitörő csapatot Keszölc térségében, tehát olyan csoportot, amely a többivel ellentétben a másik irányban, a Pilis-hegységen keresztül próbálta átküzdeni magát. Ez alapot adott annak a reménynek, hogy további csoportok is lehetnek a Pilis-hegységben. A Dél Hadseregcsoporthoz vezető vezérkari főnöke megjegyezte, hogy ha a saját részek már Keszölcön vannak, úgy kilátásba helyezne egy esetleges támadást. Ezt a lehetőséget azonban a Dél Hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok még meg kellett vizsgálnia. A hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok éppen az előbb említett előzmények miatt nem tudta elhatározni magát egy támadásra a Pilis-hegység irányába. A Súdwind hadművelettel összefüggésben a Dunán keresztül indítandó támadást fontosabbnak vélték és nem akarták azt esetleges veszteségekkel vagy késlekedéssel veszélyeztetni. A Dél Hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok ezért csak azzal a feltétellel volt hajlandó beleegyezni egy ilyen támadásba, ha a felderítés erősebb saját csapatokat észlel a Pilis-hegységben. Február 15-én Budapest kitört védőiról a német légifelderítés csak kevés adattal szolgált. A nap folyamán az előző napinál lényegesen kevesebb katonának sikerült az átjutás. A Dél Hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok egyre jobban csökkent a remény arra, hogy erősebb kötelékek is át tudják küzdeni magukat. 17 óra 40 perckor a Balck-seregcsoporthoz vezető első (hadműveleti) vezérkari tisztje jelentette, hogy a légifelderítés már nem észlelt német csapatokat a Pilis-hegységben. Feltehetően a kitörő csapatok a lehető legkisebb csoportokra bomlottak fel, és napközben azért nem adtak magukról jelet, nehogy ellenséges támadásnak tegyék ki magukat. A Dél Hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok ezért úgy határozott, hogy ilyen körülmények között nem indít támadást a Pilis-hegység irányába. További átjutók már nem érkeztek a nap folyamán. A Balck-seregcsoporthoz vezető főparancsnok azon az állásponton volt, hogy saját vállalkozásokkal csak megzavarnák a kis csoportokban átszivárgókat. A Dél Hadseregcsoporthoz vezető főparancsnok immár csak a február 17-én, a Dunán keresztül megindítandó támadásra szándékozik

felkészülni. A szovjet bekerítésen sikeresen átjutott kitörők zöme, 624 fő 1945. február 16-ig érte el a saját vonalakat. Becslések szerint ezt követően már csak legfeljebb 80-100 főnek sikerülhetett az átjutás. A kitörés tehát a védők kevesebb, mint 1,6%-ának sikerült (a február 11-ei létszámhoz viszonyítva). Szovjet adatok szerint például a 46. hadsereg sávjában február 12. és 15. között 8500 kitörőt semmisítettek meg, és 7083 főnyi legénységet és tisztet, közöttük három tábornokot, három ezredest és 550 egyéb tisztet ejtettek hadifogságba. Amint azt az idézett adatok mutatják, Budapest védőinek csak töredéke érte el a saját csapatokat.

Mány

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXX

XXX

X

Kommunizmus áldozatainak emléknapja, február 25.

WITTNER MÁRIA PARLAMENTI BESZÉDE

Elhangzott a magyar Parlamentben, 2001. február 25-én, a kommunizmus áldozatainak emléknapján.

Megilletődve állok a magyar Országházban, ahol történelmünk kimagasló személyiségei a magyar nép javára alkottak törvényeket, mint Tisza István, Klebelsberg Kunó, Hóman Bálint, de itt alkottak törvényeket egy hamis eszme nevében is, mely egy jobb sorsra érdemes nemzet elvesztésén munkálkodott.

Ma, a kommunizmus áldozatainak emléknapján megidézem az áldozatokat – élőket és holtakat -, hogy együtt vádoljuk a szocialista köntösbe bújt hóhérait.

Vádoljuk őket, mert a lenini utat nagy igyekezettel honfitársaink csontjaival kövezték ki. A világ legdrágább, legfájdalmasabb útja ez, s a továbbhaladásunk tétje milliányi emberélet volt.

Vádoljuk őket, mert a nemzetünk kiváló polgárait küldték bitófára és gyalázták meg holtukban is.

Vádoljuk őket a Gulágon embertelen körülmények között elpusztul honfitársaink nevében.

Vádoljuk őket az otthonuktól kifosztott és kitelepített polgárok nevében, kinek kiszemelt otthonukba betelepettek, elrabolva egy élet munkáját.

Vádoljuk őket a recski haláltáborban megkínzott, megalázott emberek nevében.

Vádoljuk őket a munkaszolgálatosok nevében.

Vádoljuk őket a 298-as parcella halottai nevében, az ÁVH, mint erőszakszervezetük által fogva tartott, megkínzott és agyonvert emberek nevében.

Vádoljuk őket a „legdrágább kincs”, a gyermek nevében, akitől elvették az apát, az anyát, az otthon melegét.

Vádoljuk őket a „legfőbb érték”, az ember nevében, akit egy tollvonással küldtek bitóra vagy zártak börtönbe hosszú évekre.

Vádoljuk őket a megalázott, megkínzott honfitársaim nevében.

Vádoljuk őket a sortüzek áldozatai nevében.

Vádoljuk őket, mert kiölték az emberekből a hitet, a reményt, a morált, egy emberibb, tisztább élet reményét.

Vádoljuk őket Mindszenty bíborosért. Az Istenhez hű papokért, akiket börtönbe zártak hitükért, mert erkölcsre, hazaszeretetre nevelték népünket.

Vádoljuk őket, mert kifosztották az országot, hogy a dolgos magyar nép munkájából – elveiket megtagadva – lettek vörös kapitalisták.

Vádoljuk őket a magyar parasztok nevében, akiket megfosztottak földjeiktől, életterüktől, így téve kiszolgáltatottá őket.

Vádoljuk őket a nyugdíjasok nevében, aiktól elrabolták a hosszú dolgos élet gyümölcsét, bizonytalanná téve biztos nyugdíjas éveiket.

Vádoljuk őket történelmünk meghamisításáért.

Vádolnak az élők és vádolnak a holtak. És vádoljuk őket, mert hitünkben megcsaltak, megloptak.

Ezért megállapítom az áldozatok nevében, soha nem lesznek képesek arra, hogy magyar politikusként egy nemzet felemelkedése érdekében cselekedjenek.

Itt teszem fel a kérdést: milyen morál alapján ülnek egy magyar parlamentben még most is és alkotnak törvényeket egy általuk tönkretett, kifosztott, megalázott nemzet számára?

Ezért a Szent Korona tana és a magyar nemzet nevében erkölcsi hullává nyilvánítom őket.

Wittner Mária, 52A559. sz. volt halálra ítélt.